

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

VERKONVALVONTAJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖNOTTO SIILINJÄRVEN KUNNALLE

Aruba Clearpass

TEKIJÄ: Lauri Kahari

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Tietotekniikan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Lauri Kahari	
Työn nimi Verkonvalvontajärjestelmän käyttöönotto Siilinjärven kunnalle	
Päiväys	8.12.2020
Sivumäärä/Liitteet	20
Ohjaaja(t) Veijo Pitkänen / Pasi Liimatainen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Siilinjärven kunta	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni oli projektityö, jonka tavoite oli parantaa Siilinjärven kunnan verkkoympäristön hallittavuutta, luotettavuutta, käyttäjäystävällisyyttä ja tietoturvaa verkkonvalvontajärjestelmän avulla. Clearpass on Aruba Networksin kehittämä ja hallinnoima verkkonvalvontajärjestelmä.</p> <p>Clearpass konfiguroitiin jokaiseen kunnan verkkokyttimeen. Sen ylläpito, muokkaus ja laite- tai käyttäjäkohtaiset määrykset tehdään Clearpassin omalla hallintasivulla. Clearpass hyödyntää 802.1X – autentikointia ja se tunnistaa Clearpass-kytkimiin liitetyt pääte-laitteet ja niiden käyttäjät. Se todentaa käyttäjän oikeudet sekä tietokoneen määrykset, ja niiden perusteella määrittelee mihin verkkoon käyttäjällä on oikeus päästä. Clearpass osaa myös tunnistaa eri laitetyppejä ja sen perusteella esimerkiksi sijoittaa tulostimet tulostusverkkoon.</p>	
Avainsanat Tietoverkon monitorointi ja hallinta	

Field of Study Technology, Communication and Transport			
Degree Programme Degree Programme in Information Technology			
Author(s) Lauri Kahari			
Title of Thesis Implementation of network access control software			
Date	8 December 2020	Pages/Appendices	20
Supervisor(s) Veijo Pitkänen / Pasi Liimatainen			
Client Organisation /Partners Municipality of Siilinjärvi			
<p>Abstract</p> <p>The goal of this project was to improve manageability, reliability, security, and user experience of network environment in municipality of Siilinjärvi. Clearpass is a network access control software, developed and managed by Aruba Networks.</p> <p>Clearpass is configured on each switch in the network. Management, configuration, and device- or user specific settings are managed on its own maintenance site. Clearpass uses 802.1X -authentication and it identifies the devices and the users which are connected to clearpass switches. It inspects several different specifications from the device and the user, and determines on which network the user belongs to, or what rights does the user have. Clearpass can also identify different device types.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Data network monitoring and management</p>			

SISÄLTÖ

1	ARUBA CLEARPASS.....	5
1.1	Käyttötarkoitus ja toiminta	5
1.2	Verkonvalvonta.....	6
1.2.1	Laitehallinta	7
1.3	Ylläpito ja määriykset.....	7
1.4	Aruba verkkokytokinten konfigurointi	8
1.5	Käyttöönotto.....	9
2	VERKKOLAITTEET	10
2.1	Datajakamokaapit.....	10
2.2	Kytkimet.....	11
2.2.1	Kytkinmallit.....	11
2.2.2	Konfiguraatio	12
3	LAITEVAIHDOT	13
3.1	Työvaiheet	14
3.1.1	Suunnitelma	14
3.1.2	Valmistelut	14
3.1.3	Toteutus.....	15
3.1.4	Jälkitarkastus ja muut toimenpiteet	15
4	MUUT JÄRJESTELMÄT.....	17
4.1	Laitehallinta.....	17
4.1.1	PRTG.....	17
4.1.2	IMC.....	18
5	LOPPUTULOS.....	19
	LÄHDELUETTELO.....	20

Lyhenteet ja määritelmät

Kytkin	pakettikytkentäisen verkon yhdistämiseen käytetty laite
Kytkinportti	Yksi kytkimen Ethernet-porteista (RJ45)
IEEE 802.1X	porttikohtaisen todentamisen standardi (Ethernet ja wlan)
konfigurointi	Määritysten ja asetusten muokkaus
valokuitu	(valokaapeli), tiedonsiirtotekniikka
Ethernet	Lähiverkkotekniikka IEEE 802 – standardissa.
LAN	lähiverkko (tietoliikenneverkko, jolla on rajoitettu alue)
WLAN	Langaton lähiverkko IEEE 802 – standardissa
IEEE 802	LAN ja MAN –verkkojen standardi
DJK	Datajakamo, yhteydenjakokaappi
Trunk	uplink kytkinportti, jaetaan vlaneja kytkinten välillä
VLAN	Virtuaalilähiverkko, fyysinen verkko jaetaan loogisiin osiin
HUB	ethernet-muunnin, jakaa verkon useaan porttiin
PoE	Power over Ethernet, virransyöttö kytkimeltä päätelaitteelle datakaapelilla
Rima	RJ45-paneeli, johon tuodaan kaapelit kiinteistön datarasioista
Ohjuri	Kaapeli ohjuri, johon sijoitetaan kytkimelle tulevat datakaapelit
SNMP	Simple Network Management Protocol, protokolla verkkolaitteiden etämonitorointiin

1 ARUBA CLEARPASS

Clearpass on Aruba Networks:n kehittämä ja hallinnoima verkonvalvontajärjestelmä. Clearpass on kehitetty hallinnoimaan organisaation verkkoympäristöä, sekä vahvistamaan verkon suojausta.

Clearpass otettiin käyttöön kaikissa kunnan verkkokytkimissä. Sen ylläpito, muokkaus ja laite- tai käyttäjäkohtaiset määrytykset tehdään Clearpassin omalla hallintasivulla. Yksittäisellä kytkimellä porttikohtainen käyttäjän todentaminen perustuu 802.1X – autentikointiin. Tietyissä tilanteissa käytetään mac-todennusta, jolla Clearpass tunnistaa päätelaitteen laitetypin ja -mallin.

Verkonvalvonta käy läpi erilaisia parametreja liittyen laitteeseen ja käyttäjään, ja niiden perusteella määrittelee mihin verkkoon käyttäjällä on oikeus päästä. Clearpass tunnistaa laitetypit mac-osoitteen perusteella, jolloin esim. tulostimet se osaa sijoittaa mahdolliseen tulostusverkkoon.

1.1 Käyttötarkoitus ja toiminta

Clearpassin käyttöönotolla on laaja vaikutus koko Siilinjärven verkkoympäristöön ja työntekijöiden päivittäiseen arkeen. Clearpassin käyttöönotolle on monia perusteita, mutta pääasiallisena niistä on sen tuoma verkon suojaus ja sitä kautta kehittyneempi tietoturva koko kunnassa. Siilinjärven verkkoympäristössä on käytössä useita eri virtuaalilähiverkkoja (vlania) ja niiden käyttötarkoitus on määritetty tarkasti.

Yhdessä toimistorakennuksessa saattaa työskennellä sosiaali- ja terveystieteiden, hallinnollisten palveluiden, sekä sivistyspalveluiden työntekijöitä. Näille kaikille palvelualueille on oma verkkonsa, mitä he tarvitsevat päivittäisessä työskentelyssään. Verkko toimistohuoneiden datarasioihin tulee kerroksen datajakamokaapilta, jossa on verkkokytkimiä. Datarasiaan voi tulla kerrallaan vain yksi verkko, joka kyseisen kytkimen kytkinporttiin on määritetty. Henkilöstöä vaihtuu ja työpiste saattaa muuttua. Jos työhuoneeseen tarvitaan eri verkkoa, tulee asiakkaan olla yhteydessä tietotekniikkapalveluihin ja pyytää vaihtamaan verkko. Clearpass tunnistaa käyttäjän, ja mihin verkkoon hänellä on oikeus päästä. Clearpass asettaa kytkinporttiin henkilölle oikean verkon automaattisesti.

Kullakin vlanilla on oma käyttäjäkuntansa, joten tiettyyn verkkoon tulee päästä vain käyttäjä, jolla on vaadittavat oikeudet. Myös muille käyttötarkoituksille, esim. verkkotulostukselle ja kytkinhallinnalle, on omat verkkonsa. Verkkoympäristö, jossa Clearpass toimii, on turvallinen ja ylläpitäjän näkökulmasta selkeä, sekä helppokäyttöinen. Käyttäjän ei tarvitse ottaa yhteyttä service deskiin, jos hän tarvitsee eri verkon mitä datarasiasta tulee. Tavoitteena on parantaa tietoturva, luoda työntekijöille parempi verkon käyttökokemus, sekä monitoroida verkon käyttöastetta ja laitekantaa.

1.2 Verkonvalvonta

Clearpassin verkonvalvonta ja pääsynhallinta perustuvat mm. 802.1X – autentikointiin ja mac-osoitteen avulla tehtävään laitetunnistukseen. Kun laite liittyy kunnan verkkoon, Clearpass määrittää laitteelle oikean verkon käyttäjätunnuksen oikeuksien ja roolin avulla.

802.1X – autentikointi tunnistaa päätelaitteen käyttäjän käyttäjätunnuksen, etsii sen kunnan Active Directorystä ja tarkastaa käyttäjän roolin, sekä oikeudet. Mikäli päätelaitteen käyttäjällä ei ole asianmukaista tunnusta, laite tunnistetaan mac-todennuksella. Tämän jälkeen näiden kahden todennuksen pohjalta voidaan määrittää käyttäjälle oikea verkko, jonka Clearpass sitten aktivoi kyseiseen kytkinporttiin.

Esim. kunnan lääkäri liittyy työkoneen verkkoon ja kirjautuu tunnuksillaan, hänelle määritetään terveydenhuollon verkko. Mikäli käyttäjä on ns. vieras, eli hänellä ei ole oikeuksia päästä kunnan verkkoympäristöön, hänelle jaetaan kuitenkin avoin yhteys internetiin.

```

[REDACTED] - PuTTY

Status and Counters - VLAN Information - VLAN [REDACTED]

VLAN ID : [REDACTED]
Name : [REDACTED]W-LABRA
Status : Port-based
Voice : No
Jumbo : No

Port Information Mode          Unknown VLAN Status
-----
3          Tagged      Learn          Up
4          802.1x      Learn          Up
7          Untagged    Learn          Up
43         Tagged      Learn          Up
51         Tagged      Learn          Up

Overridden Port VLAN configuration

Port  Mode
-----
4     Untagged

- MORE --, next page: Space, next line: Enter, quit: Co

```

Kuva 1 / Kuvankaappaus Clearpassissa käyttöönotetusta vlanista, käytössä portissa 4.

1.2.1 Laitehallinta

Clearpass tunnistaa pääosan verkkoon liitetystä päätelaitteista suoraan mac-osoitteen perusteella. Tunnistamisen avulla ylläpitäjät voivat monitoroida verkon laitekantaa ja käyttäjämieltyksiä. Tämän avulla voimme taas räätälöidä muita palvelujamme käyttäjäkunnan tarpeiden mukaan.

1.3 Ylläpito ja määrittelyt

Clearpassia hallinoidaan sen omasta hallintaportalista, Clearpass Policy Managerista. Tällä sivustolla ylläpitäjä voi muokata pääsynhallintamäärittelyjä, laitehallinnan rekistereitä sekä Clearpassin toimintaa. Policy Managerista hallinoidaan ainoastaan Clearpassin asetuksia, verkkolaitteiden määrittelyt tehdään eri kautta.

ClearPass Policy Manager

Monitoring » Live Monitoring » Access Tracker

Access Tracker Sep 21, 2020 14:12:48 EEST Auto Refresh

The Access Tracker page provides a real-time display of per-session access activity on the selected server or domain.

[All Requests] default (2 servers) Last 2 days before Today Edit

Filter: Request ID contains Go Clear Filter Show 20 records

#	Server	Source	Username	Service	Login Status	Request Timestamp
1.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:11:22
2.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:10:39
3.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:10:05
4.	██████	RADIUS	████████████████████	Langaton Hallintoverkon 802.1x autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:09:49
5.	██████	RADIUS	████████████████████	Langaton Hallintoverkon 802.1x autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:09:19
6.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:07:41
7.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:06:27
8.	██████	RADIUS	████████████████████	MAC-autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:06:03
9.	██████	RADIUS	████████████████████	Langaton Hallintoverkon 802.1x autentikointi	ACCEPT	2020/09/21 14:05:47

Kuva 2 / Kuvankaappaus pääsynvalvonnan seurantanäkymästä.

1.4 Aruba verkkokytinten konfigurointi

Alla esimerkkejä ja selvityksiä joistakin Clearpassin konfiguraatioista. Nämä ovat siis laitekohtaisia asetuksia, jotka konfiguroidaan jokaiselle kytkimille erikseen.

radius-server host XXXX key XXXXX

avain on clearpassin autentikointipyyntöjä varten

radius-server host XXXX dyn-authorization

clearpass pystyy muuttamaan tällä asetuksella kytkinporttien vlaneja

radius-server host XXXX time-window plus-or-minus-time-window

radius-server host XXXX time-window 1000

Määritetään clearpass-palvelin + asetuksia

radius = autentikointimenetelmä kytkimen ja palvelimen välillä

radius-server dead-time 1

aikakatkaisu radius-palvelimeen yhdistämiselle

radius-server timeout 3

aikakatkaisu clearpassin autentikoinnille (käyttäjä)

radius-server retransmit 2

autentikoinnin uudelleenyritys 2kpl

aaa authentication port-access eap-radius authorized

määritetään radius ensisijaiseksi autentikointitavaksi (clearpass)

jos clearpass ei vastaa, autentikoinnissa käytetään porttiin määritettyä untagged vlnia.

aaa accounting network start-stop radius

otetaan accounting käyttöön clearpassissa. Tunnistetaan kauanko sessio ollut aktiivinen + liikkuneen datan määrä

aaa accounting update periodic 2

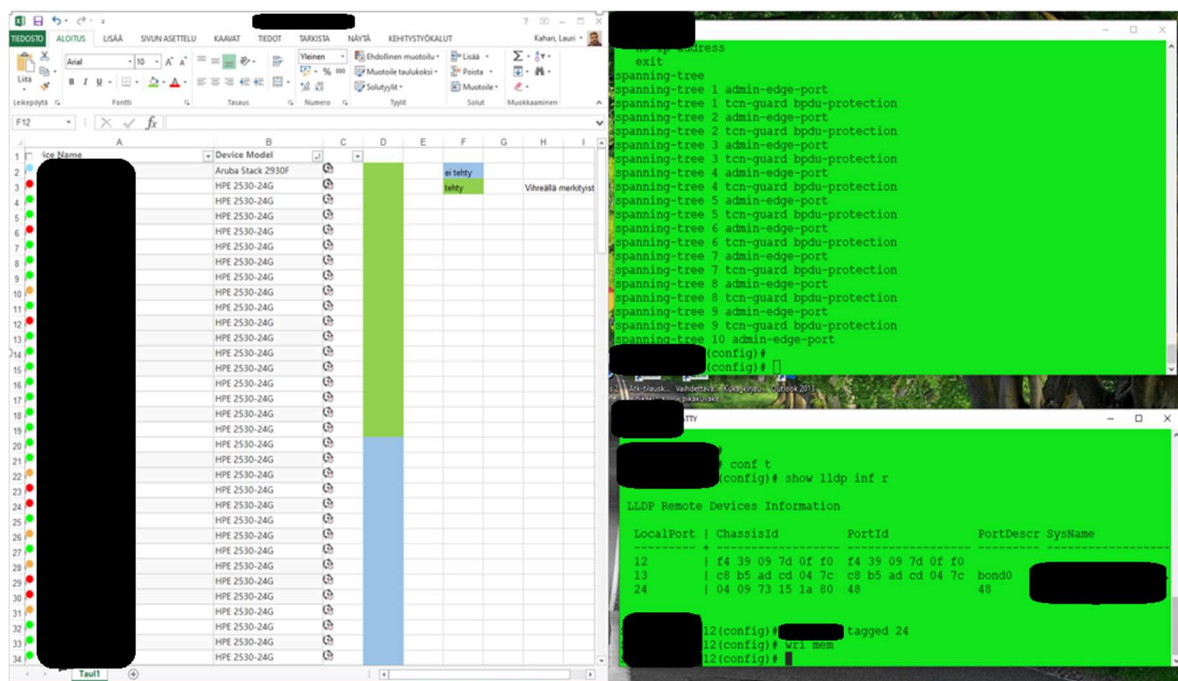
accounting = pidetään kirjaa aktiivisesta sessiosta päivitetään accounting data 2 min välein

1.5 Käyttöönotto

Clearpassin käyttöönotto edellyttää, että kaikki kytkimet, jotka eivät ole Clearpass-yhteensopivia on vaihdettu asianmukaisiin kytkimiin. Laitevaihtojen jälkeen konfiguroimme tarpeelliset asetukset jokaiselle kytkimelle ja tukiasemalle. Tarkistusten jälkeen Clearpass aktivoidaan. Kaikki kytkimet vaativat useita konfiguraatiomuutoksia ennen Clearpassin varsinaista käyttöönottoa.

Ensimmäiseksi loimme verkkoympäristöön kokonaan uuden virtuaalisen lähiverkon, jota käytetään alustana laitetunnistukselle. Tämä vlan lisätään jokaiselle kytkimelle IMC:llä, mutta se täytyy käydä manuaalisesti lisäämässä jokaisella kytkimellä kaikkiin uplink-portteihin, jotka johtavat toiselle kytkimelle. Samalla tarkistettiin kokonaan kytkimen konfiguraatio, että kaikki määrytykset ovat clearpassin käyttöönottoa ajatellen kuten pitääkin.

Saatuani kaikki kytkimet vaihdettua, aloitimme käyttöönoton tukiasemien konfiguroinnista. Tukiasemat ovat langattoman verkon jakamiseen käytettäviä laitteita, joita on kytketty suureen osaan kytkimistä. Tukiasemien hallinnoinnissa otettiin käyttöön PEAP-autentikointi.

Kuva 3 / Uuden virtuaalisen lähiverkon lisäys kytkinten uplink-portteihin.

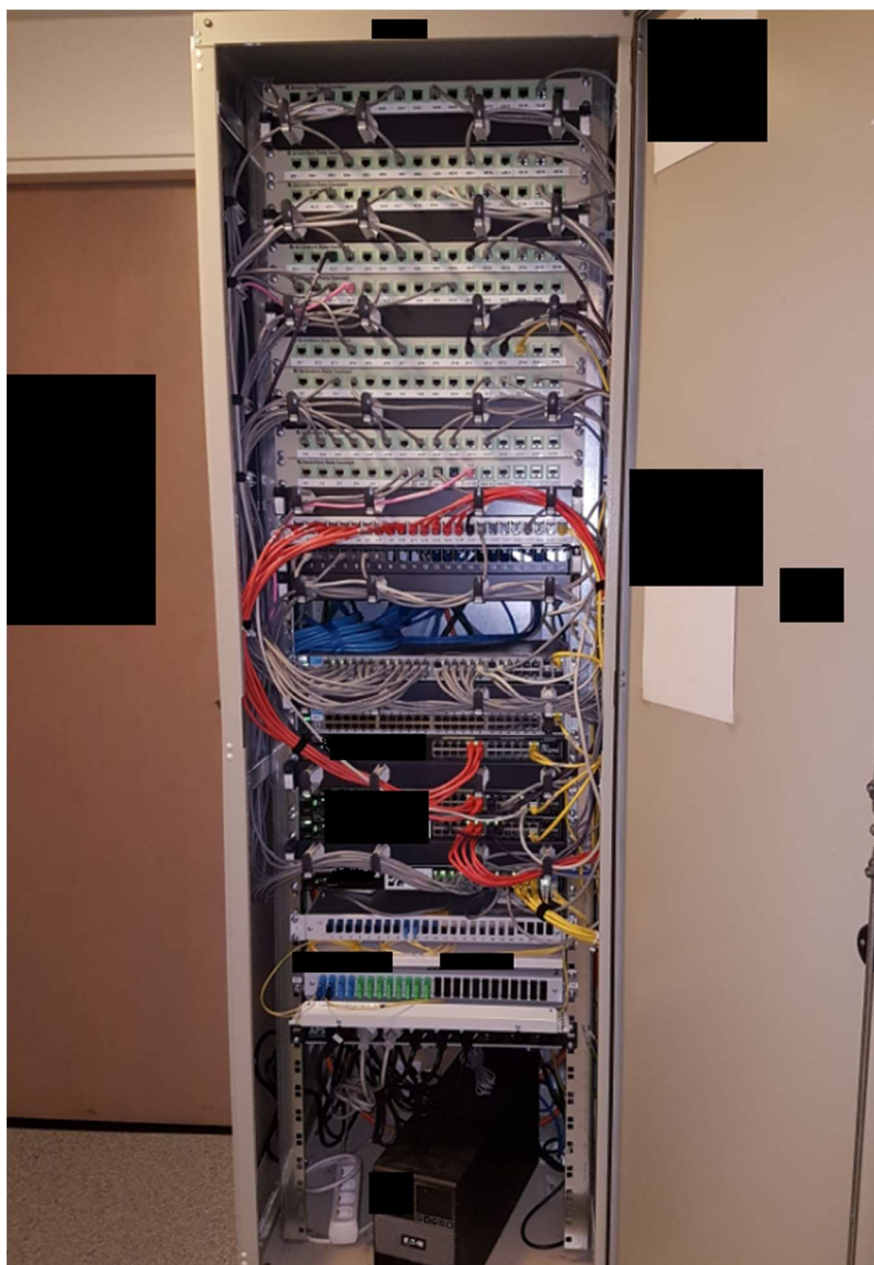
Lisäys tehtiin manuaalisesti lähes 200 kytkimeen.

2 VERKKOLAITTEET

Kunnan tietoverkossa on monenlaisia eri laitteita. Kytkimiä ja tukiasemia löytyy lähes jokaisen kiinteistön kaikista kerroksista. Kytkimet sijoitetaan räkkeihin ja nämä taas ovat useimmiten datajakamoissa, eli suljetuissa tietoliikennekaapeissa. Datajamoiden tyypillistä sisältöä ovat rimat, UPS:it, kytkimet, ja POE-injektorit.

2.1 Datajakamokaapit

Datajakamo (DJK) on siis tietoliikennekaappi, johon sijoitetaan tietoliikenteelle tarpeelliset laitteet. Isoissa kiinteistöissä jakamoita on usein yksi jokaisessa kerroksessa. Tietoliikennettä ohjataan kytkimillä, jos yhteyksille on kiinteistöissä paljon käyttöä, saattaa djk:ssa kulkea jopa satoja datakaapeleita.

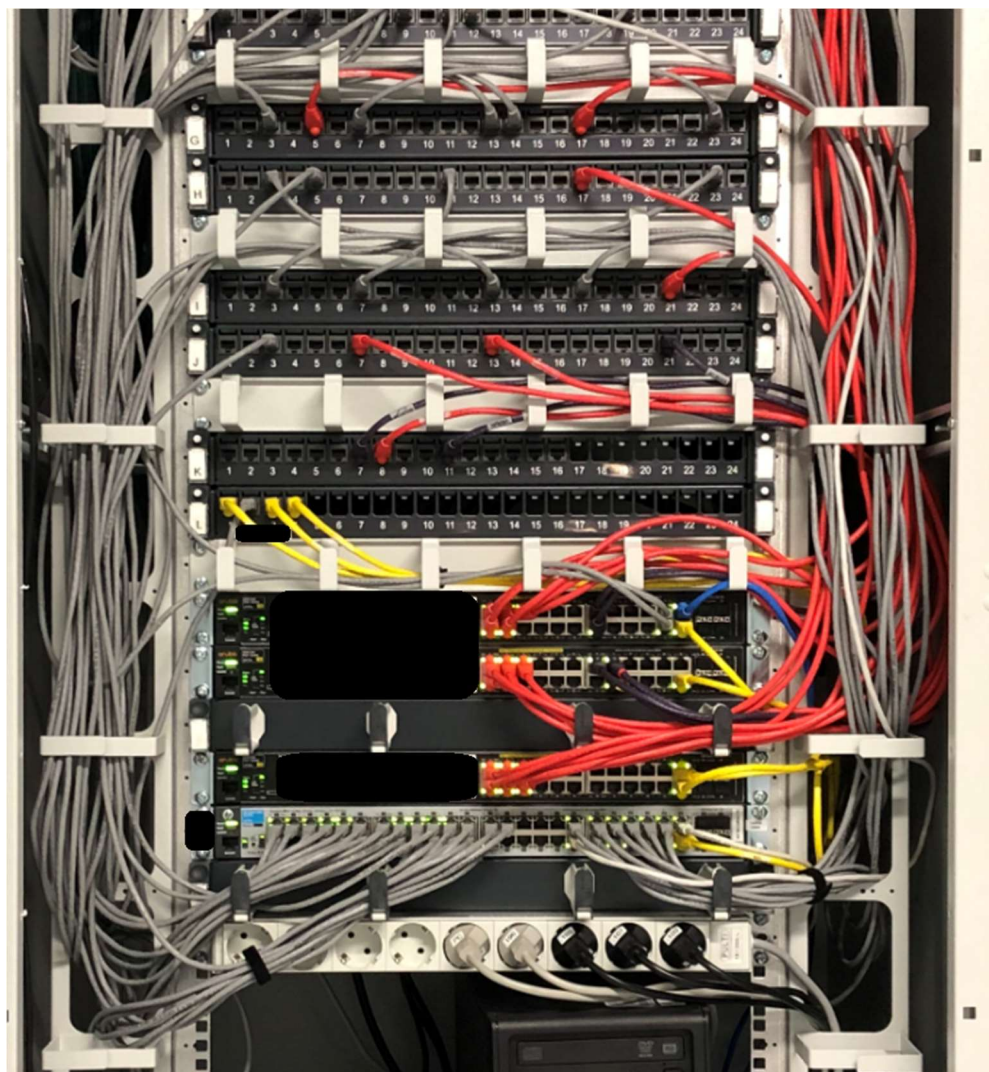
Kuva 4/ Kuvassa DJK, jossa useita kytkimiä, kaapelirimoja ja UPS

2.2 Kytkimet

Projektityöni oleellisin osa ovat kytkimet. Kytkin on laite, jolla yhdistetään paikallisverkon osia. Kytkin siis vastaanottaa tietoliikennepaketteja ja lähettää ne tietoverkossa eteenpäin paketin vastaanottajan mac-osoitteen mukaisesti. Siilinjärvellä käytetään Aruba Networksin valmistamia kytkimiä.

2.2.1 Kytkinmallit

Kunnalla on käytössä useita erilaisia kytkimiä, merkittävin ero kytkimissä on kytkinporttien lukumäärä. Siilinjärvellä tyypillisimmät kytkimet ovat 24- ja 48-porttisia kytkimiä, mutta joihinkin tarkoituksiin voi olla esim. 8-porttisia kytkimiä. Toinen merkittävä ominaisuus kytkimillä on PoE (Power over Ethernet). PoE -kytkin pystyy syöttämään päätelaitteille virtaa datakaapelia pitkin. Tätä ominaisuutta hyödynnämme esim. tukiasemien ja valvontakameroiden kanssa. PoE ominaisuutta näkee Siilinjärvellä käytössä lähinnä 24 ja 8-porttisissa kytkimissä.

Kuva 2 / Kuva DJK:sta, jossa on 24-porttisia PoE-kytkimiä ja 48-porttinen kytkin.

2.2.2 Konfiguraatio

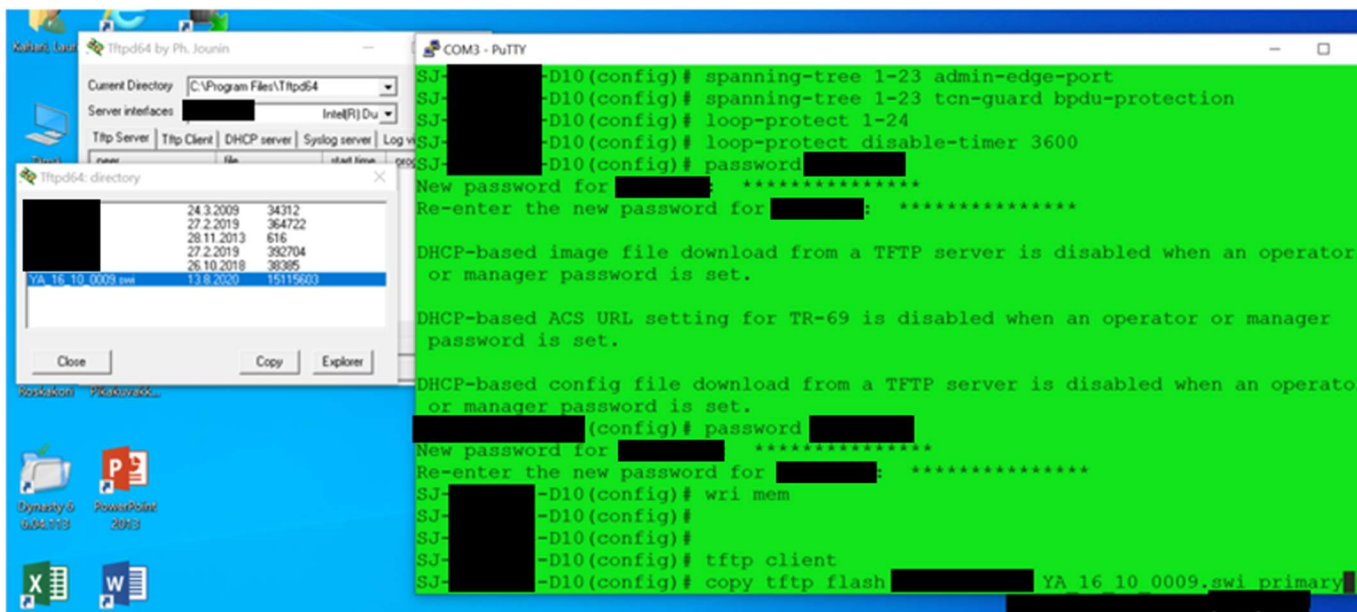
Kytöinten konfigurointi tapahtui projektissani kolmessa eri vaiheessa. Aluksi kytkimeen määriteltiin perusasetukset, eli konfiguraatio, joka määritetään jokaiseen kunnan tietoverkkoon tulevaan kytkimeen. Tässä konfiguraatiossa määritellään mm. yleisimmät vlanit, kytkimen tiedot, ylläpitäjän tunnukset, SNMP määrytykset, tarvittavat ip-määrytykset, spanning tree, yms. Alla esimerkkejä.

```

conf t
hostname ██████████
banner motd *
  WARNING! This device is the property of the Municipality of Siilinjärvi\nand may be accessed only by authorized
  users.\n\nUnauthorized use of this system is strictly prohibited and may\nbe subject to criminal prosecution.
  *
fault-finder bad-driver sens high
fault-finder bad-transceiver sens high
fault-finder bad-cable sens high
logging ██████████
logging facility syslog
logging severity info
max-vlans 256
console idle-timeout 300
no web-management plaintext
timesync sntp
sntp unicast
sntp server priority ██████████
sntp server priority ██████████
no telnet-server
time daylight-time-rule western-europe
time timezone 120
ip default-gateway ██████████
ip dns server-address priority 1 ██████████
ip dns server-address priority 2 ██████████
interface 1-48
  rate-limit bcst in percent 2
  exit
ip ssh
ip ssh filetransfer
snmp-server ██████████ trap-level not-info
snmp-server contact "Siilinjärven kunta, Servicedesk ██████████ location " ██████████ "
snmp-server community ██████████
no front-panel-security password-clear reset-on-clear
snmpv3 enable

```

Kuva 3 | Kuvankaappaus osasta "peruskonffia", eli konfiguraatiosta, joka ajetaan jokaiselle uudelle kytkimelle käyttöönoton alkuvaiheessa.

Kuva 4 / Kuvankaappaus laiteohjelmiston päivityksestä TFTP:llä

3 LAITEVAIHDOT

Laitevaihdot olivat projektin isoin osa työajassa mitattuna. Vaihdeettavia kytkimiä tuli loppujen lopuksi 36 kappaletta ympäri Siilinjärveä eri kiinteistöissä. Toimivan kytkimen vaihto toiseen on monivaiheinen projekti, joka täytyy suunnitella ja toteuttaa tarkasti, että kiinteistön työntekijöiden verkkokatko jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Alla näkyy osa kytkinten vaihtolistastani.

Laite	Käyttökohde	Vaihdettava	Vaihtaminen	Uusi laite	Laitevaihdon tila
HPE 2510-24 Switch	Kehvon koulu	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	
HPE 2610-48 Switch	Kunnantalo	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	Vaihdettu
HPE 2510-48 Switch	Kunnantalo	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	Ei vielä vaihdettu
HPE 2510G-48 Switch	Kunnantalo	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	työn alla
HPE 2510-48 Switch	Kunnantalo	Vaihdetaan kesäkuussa (Vilhelmi)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2610-24 Switch	Kunnantalo	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2510G-24 Switch	lentokapteeni	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota maaseutuhallinnon henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2510-48 Switch	Päivärinteen koulu	Poista tuotannosta, siirrä portit joissain	[redacted]		
	Ahmon koulu lukio	kytkimeen jakamossa	[redacted]		
HPE 2610-48 Switch	[redacted]	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	
HPE 2510-24 Switch	Päiväntierron asuint	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2610-24-PWR Switch	Pikkusillan päiväkot	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä. Tuunaa portteja/trunkkeja
HPE 2610-24-PWR Switch	Pikkusillan päiväkot	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä. Tuunaa portteja/trunkkeja
HPE 2610-48 Switch	Pääkirjasto	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2610-48 Switch	Pääkirjasto	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2610-24 Switch	Päivärinteen	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2510-24 Switch	Innocum S1	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	Tiedota ympäristöt
HPE 2610-24-PWR Switch	Kunnantalo	EOS, Vaatii lisäselvityksiä - Ei VAIHDETTAVIA	[redacted]		Kytkin heitetty MENEEN
HPE 2510-24 Switch	Innocum S2	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	tiedota henkilökuntaa paikan päällä
HPE 2626B Switch	Innocum S2	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-48G	Tarkasta mihin näistä kolmesta menee valokuitumuunnin
HPE 2510-24 Switch	Innocum S2	Vaihdetaan heinä-syyskuussa (Lauri)	[redacted]	Aruba 2530-24G	Ei kuitumuunninta
					Siisti kaappi, ei kuitumuunninta

3.1 Työvaiheet

Laitevaihtojen ensimmäinen työvaihe on sopia kiinteistön henkilöstön kanssa ajankohta kytkimen vaihdolle. Henkilöstöä tulee tiedottaa asianmukaisesti verkkokatkoista ja niiden vaikutuksista. Tämän jälkeen kartoitetaan vanhan kytkimen käyttöaste ja laitekanta. Jos kytkimellä on useita käyttäjiä, tukiasemia tai valvontakameroita, on tärkeää minimoida käyttökatkon kesto.

Tämän jälkeen konfiguroidaan uusi kytkin valmiiksi. Peruskonfiguraation lisäksi kytkin lisätään laitehallinta- ja monitorointijärjestelmiin sekä myös laiteohjelmisto tulee päivittää uusimpaan versioon. Lopuksi selvitetään, mitä vlaneja vanhalla kytkimellä on ja mitkä portit siellä ovat käytössä. Uudessa kytkimessä voi olla eri määrä valokuitu- ja/tai kuparikaapeliportteja, joten vanhat määrittelyt eivät välttämättä täsmää uuden kytkimen kanssa.

3.1.1 Suunnitelma

Jokaisen kytkimen vaihto tulee siis suunnitella tarkasti. Vaihdeettava kytkin voi esim. viedä verkkoa muillekin kytkimille, jolloin vaihdon takia saattaa aiheutua verkkokatkos useassa eri kiinteistössä. Yhteensopivuusongelmia voi esiintyä myös kuituyhteyksien kanssa, vanha kuitusovitin ei välttämättä toimikkaan uudessa kytkimessä. Kytkinvaihdon ajankohta tulee sopia erikseen kiinteistön henkilöstön kanssa, ettei verkkokatko osu pahaan ajankohtaan kiinteistön henkilöstön työtehtävien näkökulmasta.

3.1.2 Valmistelut

Kytkinvaihdon valmistelut oli tehtävä huolellisesti, se on perusta sulavalle ja ongelmattomalle vaihdolle. Kaikki kytkinvaihtoni eivät sujuneet ongelmitta tai sulavasti ja usein sen syynä olivat puutteelliset tai huolimattomat valmistelut.

Vanhan kytkimen verkkoympäristön kartoitus tuli suorittaa huolellisesti. Monesti vanhoissa kytkimissä kytkennät on tehty huolimattomasti eli ne saattavat olla sotkussa, ilman värikoodeja tai ilman loogista järjestystä. Kytkimelle tulee kirjautua ja tarkastaa mitä verkkoja missäkin portissa kulkee ja mitä laitteita kytkimeen on liitetty.

Minun täytyi huolehtia, että värikoodit ovat kunnossa (esim. työasemakaapelit ovat harmaita, uplink-kaapelit keltaisia, UPS-kaapelit ovat siniset, jne.) ja että kytkentäjärjestys on suunnitelmamme mukainen, eli uplink-portit ovat kytkimen viimeisiä portteja. Mahdollisesti sotkuinen kaappi tulee myös järjestää uuden kytkimen asennuksen yhteydessä, eli suunnittelin mitä kautta kaapissa kaapelit vedetään, tulisiko asentaa uusi ohjuri, tai pitäisikö lyhyitä kaapeleita vaihtaa pidempiin.

3.1.3 Toteutus

Toteutus aloitetaan asentamalla uusi kytkin kytkinräkkiin. Uuteen kytkimeen myös kytketään virta ennen vaihdon suorittamista. Uuden kytkimen tulisi olla mahdollisimman lähellä vanhaa, että kaapelien pituus riittää suoraan siirtoon vanhasta kytkimestä uuteen.

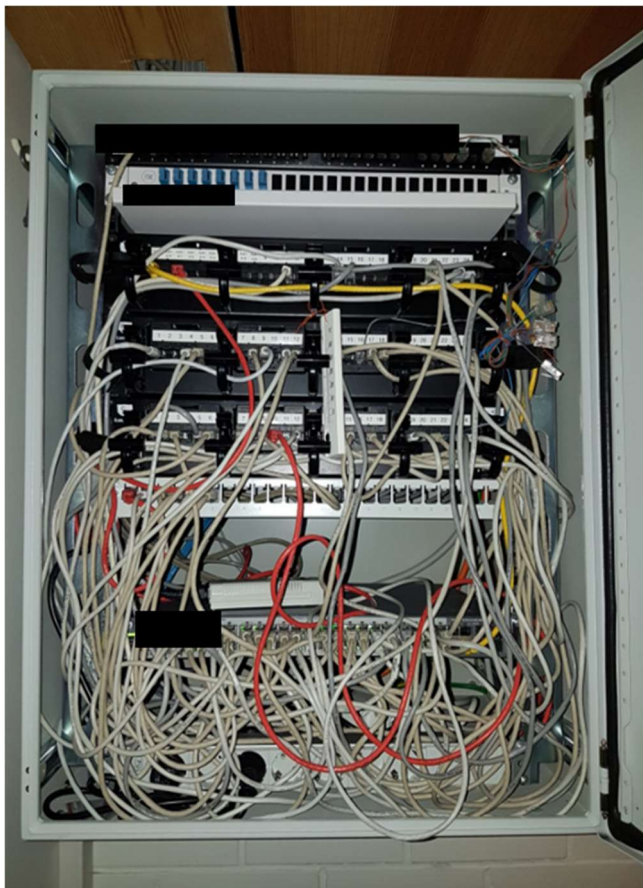
Kun uusi kytkin on asennettu ja päällä, varmistetaan, ettei kaapeleita tai muita irtaimistoa jää vaihdon aikana tielle. Usein jotkut kaapelit ovat liian lyhyitä kulkemaan kaapin sivussa, joten ne saattavat jäädä vaihdon jälkeen vanhan kytkimen eteen, jolloin vanhaa kytkintä ei saakaan otettua pois räkistä ilman kaapeleiden irroitusta.

Kytkimet ovat nyt valmiita sulavaan vaihtoon, tässä kohtaa tulee varmistaa, että kiinteistön henkilöstö on tietoinen vaihdosta ja yhteyskatkosta. Mikäli käytössä on kuitukaapeleita, vaihdetaan kuitukaapeli ensin ja todennetaan, että uusi kytkin tunnistaa kuitumoduulin. Joskus moduuli saattaa olla niin vanhaa mallia, että uusi kytkin ei ole sen kanssa yhteensopiva. Tällöin poistetaan vanha moduuli, puhdistetaan kuitujohtojen päät kuituputsarilla ja liitetään kuitu uuteen moduuliin. Kuitujen jälkeen siirretään uplink-kaapelit ja todennetaan, että uusi kytkin pääsee verkkoon ja tarkastetaan yhteyden toimivuus. Seuraavaksi siirrämme kaikki loput kaapelit.

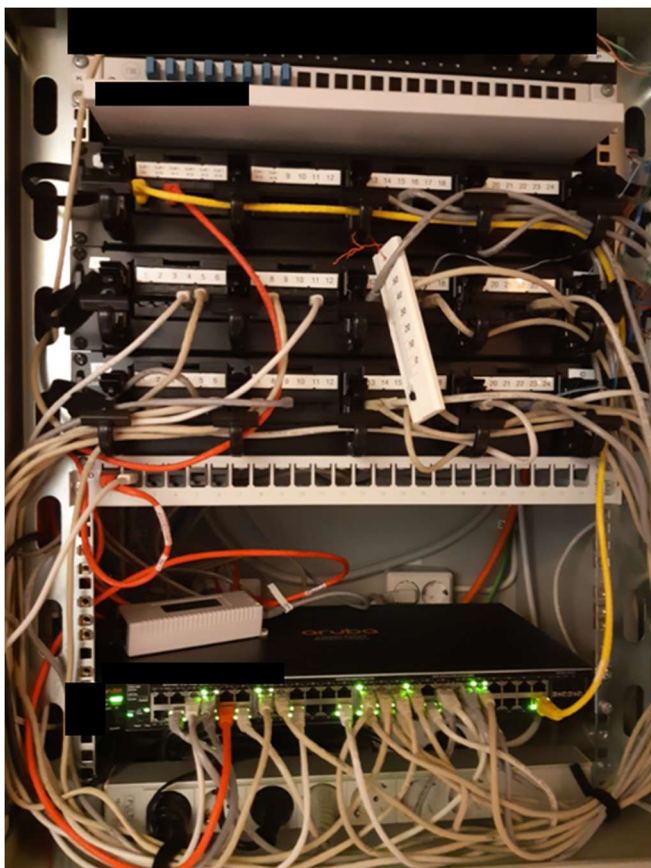
3.1.4 Jälkitarkastus ja muut toimenpiteet

Kun kaikki kaapelit saatiin onnistuneesti vaihdettua, tarkastettiin yhteyksien toimivuus. Hyvä käytäntö on varmistaa henkilöstöltä, että heidän työasemillaan toimii kaikki järjestelmät normaalisti. Tämän jälkeen aloitin kaapin siivouksen, aluksi poistin vanhan kytkimen, sekä sen mukana tarpeettomat kaapelit, kuten virtakaapeli, ja mahdolliset ylijääneet datakaapelit. Ennen vanhan kytkimen vaihtoa voi tarkastaa, paljonko portteja on ollut käytössä.

Esimerkiksi jos löytyy useita portteja, joissa on työasemakaapeli kiinni, mutta ei siirrettyä dataa yhtään useisiin kuukausiin, ei portti silloin ole käytössä. Tällaisista epäaktiivisista porteista tulee kerätä kaapelit pois, näin saadaan kaappiin lisää tilaa ja lopputulos on siistimpi.

Kuva 5 / DJK ennen kytkinvaihtoa

Kuva 6 / sama DJK kytkinvaihdon jälkeen

4 MUUT JÄRJESTELMÄT

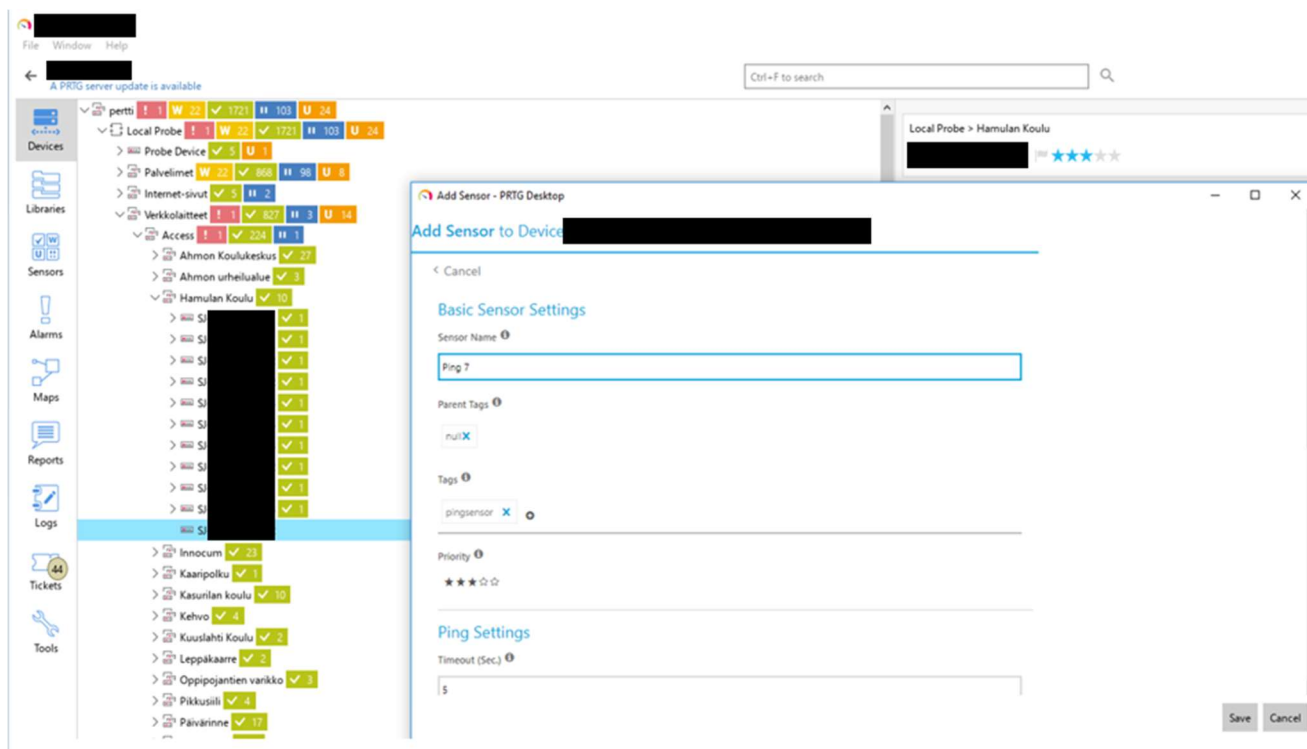
Tietoliikennelaitteiden ylläpidossa käytetään useita muitakin sovelluksia ja järjestelmiä. Reaaliaikainen monitorointi ja seuranta on tärkeää, etenkin vikatilanteiden sattuessa. Satojen laitteiden ylläpidossa yhteinen hallintasivusto parantaa kokonais kuvaa ja tuo helppokäyttöisyyttä.

4.1 Laitehallinta ja monitorointi

Tärkeimmät järjestelmät ovat PRTG (laitemonitorointi) ja IMC (ylläpito). Uuden kytkimen käyttöönotossa tulee varmistua siitä, että uudet laitteet lisätään asianmukaisesti molempiin järjestelmiin, ja että poistettavat laitteet hävitetään asianmukaisesti kummastakin. Sekä PRTG, että IMC saavat monitorointidatansa kytkimiltä SNMP:n avulla, SNMP konfiguroidaan kytkimiin heti käyttöönoton yhteydessä, kun asennetaan ns. peruskonfiguraatio.

4.1.1 PRTG

PRTG on järjestelmä, jolla kunta monitoroi tietoteknisten laitteidensa kuntoa ja suorituskykyä etänä. Tietoliikennelaitteiden lisäksi PRTG:ssä on mm. palvelimet, UPS:it ja palomuurit.

Kuva 7 / Kuvankaappaus PRTG:stä. Olen juuri lisännyt uuden kytkimen laitevalvontaan ja määrittänyt laitteelle ping-sensoria.

4.1.2 IMC

Toinen tärkeä järjestelmä on HPE:n oma tuote, IMC (Intelligent Management Center).

IMC:n kautta pystymme hoitamaan monia kytkinten monitorointiin ja ylläpitoon liittyviä tehtäviä, myös verkkotopologian ylläpito tapahtuu IMC:ssä. IMC:ssä on mahdollisuus esimerkiksi määrittää kytkimille yksinkertaisia konfiguraatiolisäyksiä tai muutoksia, joko yksitellen, tai useammalle kytkimelle kerrallaan.

Yksi IMC:n tärkeistä ominaisuuksista on varmuuskopiointi. IMC varmuuskopioi jokaisen kytkimen konfiguraation kerran päivässä, ajantasainen varmuuskopio verkkolaitteiden konfiguraatiosta on tärkeä mm. vikatilanteiden ja laitevaihtojen kannalta. Myös minun tekemissä laitevaihdossa tarkistin jokaisen kytkimen vlan-konfiguraation, että osasin tehdä myös uudelle kytkimelle vastaavanlaisen.

The screenshot shows the HPE Intelligent Management Center interface. The top navigation bar includes Home, Resource, User, Service, Alarm, Report, and System. The left sidebar lists various management functions under categories like View Management, Resource Management, Terminal Access, Network Assets, Virtual Resource Management, and Performance Management. The main content area is titled 'Basic Information' and contains several configuration fields: Host Name/IP (redacted), Device Label, Mask, Device Group, and Login Type (SSH). Below these are checkboxes for 'Automatically register to receive SNMP traps from supported devices', 'Support Ping Operation', 'Add the device regardless of the ping result', and 'Use the loopback address as the management IP'. The 'SNMP Settings' section includes a 'Configure' button and fields for Parameter Type (redacted), Username (redacted), Authentication Password, Encryption Password (masked with asterisks), Timeout (4 seconds), and Retries (3). The 'Telnet Settings' section is currently collapsed. The 'SSH Settings' section includes a 'Configure' button and fields for Authentication Mode (Password), User Name (redacted), Password (redacted), Port (22), Timeout (10 seconds), and Retries (3).

Kuva 8 / Kuva IMC:stä, olen juuri lisäämässä konfiguroimaani uutta kytkintä palveluun, verkkotopologiakarttaan ja varmuuskopiointia varten.

5 LOPPUTULOS

Opinnäytetyöni tavoite oli ottaa Aruba Networks Clearpass -verkonvalvontajärjestelmä käyttöön Siilinjärven kunnan verkkoympäristössä. Työ saatiin valmiiksi tavoiteajassa, ja projekti eteni suunnitelman mukaisesti jokaisessa vaiheessa.

Satunnaisia ongelmia esiintyi työni aikana, mutta ongelmatilanteisiin löytyi ratkaisu lähes joka tilanteessa nopealla aikataululla. Isoimmat haasteet esiintyivät laitevaihtojen yhteydessä, missä saattoi törmätä joko yhteensopivuus-, aikataulu-, tai laitekohtaisiin ongelmiin. Poistettavissa kytkimissä oli tapauskohtaisesti merkkittäviä eroja uuden kytkimen kanssa. Ongelmatilanteet ratkesivat kuitenkin nopeasti vianetsinnän ja asiantuntevan työtiimin ansiosta.

Opinnäytetyöni aikana kerrytin paljon arvokasta kokemusta verkkoympäristön ylläpidosta, laitteiden toiminnasta ja vikatilanteiden ratkaisusta. Kehityin työni aikana näillä osa-alueilla merkittävästi ja tästä kokemuksesta on varmasti hyötyä tulevaisuudessa. Työni tilaaja ja työn kirjoittaja olivat lopputulokseen tyytyväisiä.

LÄHDELUETTELO

Aruba Networks. (ei pvm). *Network Acces Control*. Haettu 20. Lokakuu 2020 osoitteesta

<https://www.arubanetworks.com/products/security/network-access-control/>

Aruba Networks. (ei pvm). *Network Clearpass*. Haettu 18. Lokakuu 2020 osoitteesta

<https://www.arubanetworks.com/products/security/network-access-control/secure-access/>

Wikipedia. (ei pvm). *Wikipedia*. Haettu 30. Syyskuu 2020 osoitteesta

https://fi.wikipedia.org/wiki/IEEE_802.1X

Wikipedia. (ei pvm). *Wikipedia*. Haettu 10. Lokakuu 2020 osoitteesta

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Ethernet>

HPE. (ei pvm). *Hewlett Packard Enterprise*. Haettu 20. Marraskuu 2020 osoitteesta

<https://www.hpe.com/us/en/networking.html>